

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Środę dnia 18 Stycznia r. s. 1833 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

W i l n o.

JW. Sprawujący Obowiązki Gubernatora Cywilnego Wileńskiego, przy piśmie pod dniem 14 t. m. z N. 772, raczył w kopii przesłać do Redakcyi następujący n a y w y ż s z y Ukaz Jego CESARSKIEJ MOŚCI:

Panu Wileńskiemu Wojennemu Gubernatorowi, Sprawującemu Obowiązek Jenerał-Gubernatora Grodzieńskiego i Białostockiego.

W czasie zamieszek, które w przeszłym 1831 roku miały miejsce, niektórzy zakonnicy znajdujących się tam klasztorów, Telszewskiego Bernardyńskiego i Kalwaryjskiego Dominikańskiego, mieli uczestnictwo w tém zamieszaniu, przez odprawianie modłów za powstańców i czytanie ich występnych odezów. Dostatecznie o tém zostali oni przekonani, i Wileńska Kommissya Śledztwiczna, po rozpatrzeniu działań tych zakonników, sądziła skassować same ich klasztory. Opinią tę uznał zgodną z prawami, i Wódz Naczelny 1szej Armii, Jenerał-Marszałek Polny, Xiażę Sacken; ale Mx, przez oycowskie miłosierdzie, ku tym nawet z poddanych Naszych, którzy byli wciągnięni do przestępstwa, Uznajemy za dobrą, zostawić te Rzymsko-Katolickie Klasztory, Telszewski Bernardyński i Kalwaryjski Dominikański, po dawnemu exystującymi, nie dla niedostatku przekonania i przyczyn do obwinienia większej części zakonników tych klasztorów, ale jako nowy dowód, że skrusza i staranie zagładzenia winy swojej, daje każdemu prawo do Naszego pobłażania, kiedy to nie przeciwi się spokojności i pożytkowi Państwa. Poruczymy Wam objawić im o tej MONARSZEJ NASZEJ łasce.

Na autentyku własną Jego CESARSKIEJ MOŚCI ręką podpisano:

N I K O Ł A Y.

Z autentykiem zgodno: Sprawujący Obowiązki Cywilnego Gubernatora.

Grzegorz Doppelmajr

St. Petersburg
2 stycznia 1833 r.

Sankt-Petersburg d. 10 stycznia.

NOWINY DWORU.

W Piątek, dnia 6 t. m., w dzień Zjawienia się Pańskiego i obchodu Narodzin Jej Cesarskiej Wysokości WIELKIEJ XIEŻNY ANNY PAWEŁOWNY, NAYJAŚNIEYSI PAŃSTWO; CESARZ JEGOMOŚĆ i CESARZOWA JEYMOŚĆ, dla niepełnego zdrowia, nie raczyli wychodzić do Cerkwi na Liturgią świętą, która odprawiana była w Pałacu zimowym, przez Nayprzewielebniejszego Metropolitę Serafima, w obecności Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI NASTĘPCY CESARZEWICZA.

Członkowie Rady Państwa, Osoby Dworu,

Ministrowie, Senatorowie, Jenerałowie, Sztab-i-Ober-Oficerowie Gwardyi, znajdowali się także na Liturgii, po której skończeniu, była processya, postępująca przez sale pałacu do urządzoného u brzegu Newy Jordanu, gdzie odbyło się ze zwyczajną ceremonią poświęcenie wody, wśród wystrzałów działowych z Petropawłowskiej twierdzy, oraz poświęcenie znamion i sztandarów rotty Grenadierów pałacowych i półków Gwardyi.

— Przez n a y w y ż s z e dyplomata pod dniem 31 grudnia, nayłaskawiej mianowani Kawalerami:

Rzeczywisty Radzca Tayny, Kontroler Państwa, Chitrowo, orderu Sgo Włodzimierza Wielkiego Krzyża 1go stopnia.

Radzcy Tayni: Minister Sprawiedliwości, Sekretarz Stanu Daszkow, i Minister spraw wewnętrznych, Sekretarz Stanu Błudow, orderu Sgo Alexandra Newskiego.

D. 1go stycznia. Radzca Tayny, Senator, Poletika, orderu Orła Białego.

Orderu Sgo Stanisława 1szej klasy, Zarządzający 3ciem oddziałem, własney J. C. M. Kancellaryi, Rzeczywisty Radzca Stanu Mordwinow (31 grud. r. z.), oraz orderu Stey Anny 1szej klasy d. 1go stycznia, Radzcy Tayni: Dyrektor Moskiewskiej Orużeyney Pałaty Uszakow i Senator Mordwinow. (G.S. i G.S.P.)

— CESARZ JEGOMOŚĆ, przekonywając się z doniesień pełniącego obowiązki Kijowskiego Cywilnego Gubernatora, Rzecz. R. St. Łoszkarewa, iż w gub. Kijowskiej wybrano przeszło 3 podatkových zaległości z lat dawniejszych, a przeszło 15 nowych podatków, raczył rozkazać oświadczyć mu Swoje MONARSZE zadowolenie.

Ukazy Rządzącego Senatu.

1) 30 listop. z. r. (z 1 oddziału 6 Depart.) Z ogłoszeniem nieprawego wyroku wydanego przez Sąd Gubernialny Jeniseyski, a zatwierdzonego przez Główny Zarząd Wschodniej Syberyi, w sprawie kupców Starcew.

2) 15 grudnia r. z. (z 1 Dep.) O wyłączeniu ze służby i nieprzyjmowaniu do niej na przyszłość porucznika pułku Dorpatskiego strzelców konnych Kruze.

3) 22 tegoż m. (Z ogóln. zgrom. trzech pierwszych Depart.) Z ogłoszeniem zdania Rady Państwa, o rozwiązaniu pytania: jak należy postępować z wychowancami zakładów rządowych, należących do Ministerstwa Spraw Wewn., wyłączonemi z nich za złe sprawowanie się lub z powodu niezdadności.

4) tegoż dnia. (Z 1 oddziału 5 Depart.) Z przepisaniem kar na tych, którzyby polowali w okolicach Petersburga lub Moskwy, nie mając biletów od Wydziału Łowiectwa Dworu CESARSKIEGO. (T.P.)

Warszawa dnia 17 stycznia.

Dnia 14 b. m. rozstał się z tym światem Vice-Referendarz Stanu, Alexander Boznański, Kawaler orderu S. Stanisława. (G.W.)

P R U S S Y.

Berlin dnia 19 stycznia.

Ponieważ powody ustały, w skutek których Król Jmć Pruski, według zawartego w gazecie Rządowej, pod d. 11 listopada r. z. oświadczenia,

wystawić korpus obserwacyjny nad Mozą rozkazał, przeto zniesienie tego korpusu i powrót woyska do swoich stanowisk, zaleconem zostało.

— Prywatne udzielenie z Wiednia przez nadzwyczajną sposobność, zawiera o wypadkach na polu wojny w Małej Azji, co następuje: „Odwrót Ibrahima paszy z Iconium, zdaje się, iż był tylko wybiegiem wojennym, niemającym innego celu, tylko oskrzydlenie woyska W. Wezyra, przez wprowadzenie w pogoń woyska egipskiego. Takowy obrót udał się mu zupełnie, gdyż Ibrahim pasza, nie tylko całkiem pobił woyska W. Wezyra, lecz nawet wziął go samego w niewolę. Bitwa ta zaszła 21 grudnia.” (G.C.)

RZECZY NIDERLANDZKIE.

Haga d. 9 stycznia.

Tutejsze Dzienniki zawierają następującą wiadomość o zamku Lillo: „Twierdza Lillo położona jest na prawym brzegu Skaldy, od Bergen-op-Zoom 4, a od Antwerpii $3\frac{1}{2}$ godziny drogi odlegle, ku wschodnio-północnej stronie. Roku 980 Cesarz, Otto II, kazał tu wykopać kanał, który roku 1377 wylawszy swe wezbrane wody, zalał kilka wsi i odtąd zamienił się w pewny rodzaj zatoki morskiej. Roku 1584 obywatele Antwerpsey wybudowali twierdzę Lillo. Xiążę Parmy roku 1588 wysłał 5000 woyska z 10 działami pod dowództwem Pułkownika Mondragon do oblężenia Lillo i Liefkenshoek. Po długim oporze, widząc Xiążę swe daremne usiłowania, zniósł oblężenie, straciwszy przeszło 2000 ludzi. Hiszpani w roku 1688 przedsięwzięte przez nich oblężenie tych twierdz musieli również zaniechać. Fortyfikacye w Lillo są regularne, na wałach piękne drzewa tworzyły ulice, lecz te w roku 1784 ścięte zostały na kazamaty. Wały osadzone zawsze były licznymi działami dla zatrzymywania okrętów, do Antwerpii płynących, stosownie do traktatu Munsterskiego, który zniszczył żeglugę Belgijską. Gdy twierdza Lillo roku 1748 przez Francuzów wzięta i zruynowana została, Zjednoczone prowincye, otrzymawszy takową traktatem Akwisgrańskim, na nowo ją kazały odbudować, równie, jak wszystkie inne warowne miejsca po obu brzegach Skaldy. Traktatem w Fontainebleau dnia 8 października 1785 przyłączone zostały do Belgii. Poniżej Lillo dzieli się Skalda na dwie odnogi; jedna nazywa się Hond czyli Wschodnia-Skalda, drugą nazywają Skaldą zachodnią. Pierwsza płynie pod Bergen-op-Zoom, a nad drugą położona jest twierdza Flessynga. Lillo liczy 1200 mieszkańców.” (G.W.)

N I E M C Y.

Weymar d. 9 stycznia.

Zgromadzenie Seymowe, przyjęło dnia 19 z. m. wniosek względem jawnego odbywania swych posiedzeń, większością 18 głosów przeciw 11; postanowiło zarazem, aby ta uchwała już na następnych posiedzeniach z dnia 7 stycznia weszła w wykonanie, o czem złożone zostało Rządowi zawiadomienie, na które, jako odpowiedź udzielono zgromadzeniu w dzień jego otwarcia dnia 7 b. m. dekret wielkiego Xięcia, znoszący uchwałę powyższą.

Sztutgard d. 4 stycznia.

Jak słychać, mieszkający tu w stolicy Deputowani, wezwali na prowincyi mieszkających kolegów, aby się w pierwszych dniach b. m. zjechali do Sztutgardu, dla naradzenia się poprzedniczego względem interesów stanu. Gdy do tych narad, niektórzy tylko członkowie wezwani zostali, to jest, tacy, którzy podzielają sposób myślenia wzywających, domyślić się należy, iż się zajmują utworzeniem większości w Izbie, w celu dopięcia ułożonych zamiarów.

Kassel d. 7 stycznia.

Tutejsza gazeta zawiera następujący reskrypt Ministra spraw wewnętrznych: „Gdy J. W. Arcy-Xiążę i współ-Rejent zgromadzenie stanów na dzień 15 b. m. zapowiedziane, z powodu nieuskruteczonych jeszcze niektórych wyborów na

dzień 25 tegoż miesiąca przedłużyć raczył, rozporządzenie takowe niniejszém się ogłasza.

(podpisano) *Hassenpflug.*”

Hamburg d. 12 stycznia.

Tutejsza giełda zawiadamia: „Królewsko-Szwedzkie kollegium handlowe urzędownie zawiadomionem zostało, iż Rząd Francuzki wydał oświadczenie, że okręty wszystkich neutralnych Państw, mogą zawijać do portów Hollenderskich, gdyż środki, przeciw okrętom Hollenderskim wymierzone, nie tyczą się wcale obcych okrętów.” (G.W.)

Frankfort d. 13 stycznia.

Naynowsze listy z Paryża donoszą, iż Xiążę Karol Brunświcki, znowu tam oczekiwany, oraz, że pobyt jego we Francyi nie będzie mu już w zbraniany. (G.C.)

H I S Z P A N I A.

Madryt d. 25 grudnia.

Słychać, iż P. Zea Bermudez ma się udać do Paryża, a P. Oñalía ma być na jego miejscu pierwszym Ministrem. Postępowanie Królowey coraz więcej zyskuje dla niej stronników.

— Dnia 27 —

Podróż P. Canning zatrudnia ciągle wyższą politykę; lecz powszechnie zgadzają się na to, że jego poselstwo nie nappomyślniejsze wyda skutki.

Postanowienie względem Królewskich ochotników, jest ogłoszone w dzisiejszej *Nadworney Gazecie*; mają oni zostawać pod rozkazami Jeneralnych Kapitanów prowincyi; przeznaczone dla nich szczególne fundusze zostały zniesione, i płace pobierać będą z ogólnej kassy wojennej.

— Dnia 1 stycznia. —

Król Ferdynand, w towarzystwie Królowey Rejentki, używał dziś w południe przechadzki, i był od mieszkańców stolicy oznakami naczulszej radości przyjmowany.

— Dziś ogłoszony został w *Gazecie Nadworney*, bardzo ważny akt to jest, Protostacya Króla Ferdynanda, przeciw postanowieniu w czasie niebezpiecznej słabości, przez niego samego podpisanemu, mocą którego pragmatyczna sankcyja (antysalickie prawo) zniesiona została. Ta protostacya jest podpisana przez Ministra sprawiedliwości Don Francisco Fernandez del Pino. Na wezwanie Królowey zgromadzili się w pałacu Królewskim: Kardynał Arcy-Biskup z Toledo, wszyscy Ministrowie, nieustająca deputacya del Granda, najstarsi w Madrycie znajdujący się Radcy Stanu, znakomici urzędnicy, Patriarcha Indyjski, i Biskup Koadjutor Madrycki. W przytomności tych kilkudziesięciu najznakomitszych osób, Król Ferdynand wręczył oświadczenie własnoręcznie napisane oświadczenie Ministrowi sprawiedliwości, dla głośnego odczytania go w przytomności powyższych osób, jak następuje: „W czasie ostatniej choroby, w chwili, gdy życie moje walczyło z śmiercią, od której mię cudowne miłosierdzie Boskie uratowało; gdy umysł mój był w zamieszaniu, podpisałem dekret, znoszący pragmatyczną sankcyję z dnia 29go marca 1830 roku, którą mój dostojny Ojciec, na żądanie Kortezów roku 1789 postanowił, dla przywrócenia właściwego następstwa tronu. Owczasowy konający stan zdrowia byłby już dostatecznym do okazania braku rozważy do takowego aktu, gdyby sama jego natura i skutki tego nie dowodziły. Nie mogłem, ani jako Król, praw zasadniczych Państwa obalać, których przywrócenie ogłosiłem, ani jako ojciec, pozbawiać potomków moich tak zaszczytnego a słusznie przynależnego prawa. Podstępni i zwiedzeni otaczali śmiertelne moje łożo, a nadużywając mego i mojej drogiej małżonki przywiązania do ludu Hiszpańskiego, pomnażali jey smutek i powiększali boleść mego stanu przez czynione zapewnienia, iż całe Królestwo jest przeciwne sankcyji pragmatycznej, wystawując rozlew krwi i nieskończone nieszczęścia, jeżeli nie będzie zniesione. Tak straszne wyznaczenie, uczynione w okolicznościach, gdzie prawdę mówić tém świętszym było obowiązkiem otaczających

mię; im mniej byłem sposobny przekonania się o prawdzie, odurzyło mój osłabiony umysł i reszty pozbawiło przytomności, tak, iż myśląc tylko o pokoju i zachowaniu mego ludu, o ile odemnie zależało, jak to w owym dekreście jest wyrażone, zrobiłem tę wielką ofiarę dla spokojności narodu Hiszpańskiego.

Niewierność uzupełniła rozpoczęte przez uwiędzenie okropne intrygi, tego jeszcze dnia ogłoszono wiadomość o moim czynie z przytoczeniem dekretu, złamawszy pieczęć, którą aż po mojej śmierci tak ustnie, jak na piśmie szanować kazałem.

Teraz dowiedziawszy się, jak podstępnie spotwarzono dobrą wiarę moich ukochanych dla potomków swych Królów zawsze wiernych Hiszpanów, przekonując się, iż to nie jest, ani w mej mocy, ani się zgadza z moim życzeniem, aby znosić wiekami ustalone, prawem uświęcone, dostojnymi bohaterkami, które mię natronie poprzedziły, usprawiedliwione, i przez kraj jednomyślnie żądane następstwo tronu. Czując się teraz wolnym od wpływu owych okoliczności, oświadczam uroczystie z wolną wolą i z własnej pobudki, że dekret, który przy pełnym obawie stanie, był mi narzucony i przezemnie podpisany, uważam za niebyły i nieważny. — Działo się w pałacu naszym w Madrycie dnia 31 grudnia 1832 r.

Po głośnem przeczytaniu tego aktu, oddał go Minister do rąk Królowi, który go w obecności wszystkich przytomnych podpisał imieniem:

Fernando.

(G.W.)

FRANCYA.

Paryż dnia 4 stycznia.

W Madrycie zajmują się gorliwie interesami Portugalskimi. Gabinet Madrycki pod kierunkiem rozsądnych i umiarkowanych Ministrów PP. *Zea Bermudez* i *Ofalia* tém bardziej pragnie prędkiego ukończenia sprawy Portugalskiej, mając zamiar zgromadzić się mający w stolicy konferencyi podać także pod rozstrzygnięcie interes Hiszpańskich kolonii w Ameryce, jako też uznanie prawa Anti-Saliciego.

Podług tego, co donoszą z Madrytu, dziwić się nie potrzeba, że Pan *Ofalia* powołany jest na pierwszego Ministra; byłby to tylko nowy dowód stałego postanowienia gabinetu trzymania się raz przedsięwziętego systematu umiarkowania. Ta zmiana wspierałaby wydane przez Królową rozporządzenia względem zwołania Kortezów, które najdalej w maju ma nastąpić, lubo Król waha się w przywiedzeniu do skutku tego śmiałego kroku.

Pan *Stratford-Canning* przybył dnia 27 z. m. do *Bajony*, którędy przejeżdżał także Jenerał *Cruz*, który 1,000 franków pozostawił dla tajemnie wracających do oyczyzny Hiszpanów.

Podług listów, odebranych z Madrytu pod dniem 25 z. m. *Zea Bermudez*, nawiedzony głuchotą, miał się rzec wysokiego godności pierwszego Ministra i udać się do Paryża. Mówią prócz tego o dalszej zmianie Ministrów. Wojsko Hiszpańskie zbiera się nad granicą Portugalską, a dwa wojenne okręty wysłane zostały na rzekę *Tag*.

Nieruchomość spadku po Xięciu *Bourbon*, ocenioną jest na 140 milionów franków.

— Dnia 9 —

Znana w świecie literackim autorka kilku romansów Pani *Montolieu*, rozstała się z tym światem w swój oyczyznie, Kantonie *Waadt*.

Dziennik *Temps* usiłuje dowieść, że daremne są zabiegi dyplomacyi, w załatwieniu sprawy Belgijskiej, gdyż rozwiązanie tej kwestyi tak w sposobie, jak w zamiarach jest niepodobne. „*Skalda* stanowi interes, który stawi dwa narody w zupełnej sprzeczności; Holandya zostanie uciśniona, jeżeli *Skalda* otwartą będzie bez opłaty bezczkowego i bez warunków ograniczających na niej wolność żeglugi, a Belgia pozbawionaby była politycznego, przemysłowego i handlowego bytu, gdyby wolność żeglugi na *Skal-*

dzie ściśnioną była, tak, iżby Angielskie, Amerykańskie i północne okręty nie wpływały na tę rzekę. Środkowy układ w tym względzie jest niepodobnym, jeden z tych dwóch krajów musi ustąpić.“ (G.W.)

Według listów z Alexandryi, panuje tam wielka czynność w warsztatach okrętowych Pasy, który marynarkę swoją nawet za najwyższą cenę chce powiększyć. W Syryi i Anatolii zastał *Ibrahim Pasza* dawnych Janczarów, gotowych do utworzenia pomocnych korpusów wojska, osobliwie w Damaszku i Aleppo.

Przez korwetę *Diligence*, odebraliśmy wiadomości z Nauplii aż do dnia 8 z. m. oczekują tam z niecierpliwością Króla *Otona* i jego rejencyi. Francuzi opuszczają niezwłocznie ten kraj po przybyciu Bawarczyków, i udadzą się z powrotem do Francyi, lub gdzie tymże wskazane będzie. Przybyły z Alexandryi bryg *Rossyyski* spotkał Francuzki okręt parowy *Sphinx*, który już 2 razy odbył podróż do Rozetty, również okręt przewozowy *Luxor*, na którym sprowadzają wielki obelisk, podarunek Vice-Króla Egiptu dla naszego Rządu. W przystani Nauplii, znajdowały się: *Rossyyska* fregata *Xiężna Łowicka*, Angielska fregata *Barham*, oraz francuzka fregata *Ifigenia*, oprócz wielu innych pomniejszych statków; Admirał Angielski bawił ciągle w Malcie.

Według wiadomości z Mascara (w Afryce) z 26 listopada, odprawił wjazd swój do tego miasta, na czele licznego korpusu jazdy Arabskiej, *Sidi-Hadszi-Abdel-Kader*, syn *Sidi-Mehaiel-din-Marabout*, ponieważ go wiele pokoleń obwołało Bejem prowincyi *Oran*; przecież wielką część tegoż Beyliku nie chce go za takowego uznawać, co jest korzystną okolicznością dla interesu Francyi. Synowiec Cesarza Marokańskiego, *Maley-Ali-Scheriff* i jego Namiestnik *Belhammer* zawiedzeni zostali w swych usiłowaniach, bydźż uznany za naczelników prowincyi *Oranu*.

— Dnia 10 —

Wczoraj w wieczór przybyły depesze od Pości naszego z Madrytu, które mają donosić, iż tameczne apostolskie stronnictwo porozumiało się z Karolistami Francuzkimi, w celu opanowania cydadelli w *Blaye*. W skutek tych depesz wysłano dwóch agentów w okolice cydadelli.

Z Metz donoszą, że jenerał *Bourmont*, popłynawszy z Anglii do Hollandyi, udał się przez Kolonię do Pragi.

— Dnia 11 —

Król *Filip* oglądał w *St. Quentin* kanał podziemny z wielką uwagą, w towarzystwie inżynierów PP. *Debout* i *Cambaures*.

Od Calais do miejsca pobytu Króla, urządzono są sztafety, gdyż wiele przywiązują ważności, aby depesze z Londynu szybko mogły dochodzić.

Posel Angielski daje dziś wspaniałą ucztę. Na świetny jutrzejszy bal u Ministra spraw zagranicznych, Xięcia *Broglie*, rozesłano już przeszło 1000 biletów zapraszających.

Z tłumaczenia się panien *Duguigny* w procesie o przechowywanie Xiężny *Berry*, wykazało się, iż ta Xiężna w towarzystwie P. *Mesnar* już od dnia 8 czerwca znalazła miejsce schronienia u oskarżonych, w którym kilka razy przebywała. (G.W.)

ANGLIA.

Londyn dnia 6 stycznia.

Onegdaj udzielił Król posłuchanie Podpułkownikowi *Storey*; poczem Baron *Rotschild* wraz z małżonką swoją i Lordowie *Bruce* i *Beaucterk* składali swe uszanowanie obojgu Królestwu.

Biskup Londyński, Lordowie *Althorp* i *John Russel* i Pan *Hobhouse* mieli wczoraj w wydziale skarbowym konferencyę z Lordem *Grey*.

Różne układy, które zaszły między Anglią i Francją w interessach Belgijskich, będą w wydziale spraw zagranicznych uporządkowane, dla przełożenia Parlamentowi.

W tych dniach wyszła tu z prasy biografia *Józefa Bonapartego*, w której znajduje

się między innemi pierwszy raz podany do wiadomości adres, Hrabiego *Survilliers* (Józefa Bonapartego) do Izby Deputowanych w Paryżu, przesłany dnia 18 września 1830 r., którego duplikat złożony jest u P. *Pierre*, Notaryusza w *Filadelfii*. Hrabia przedstawia w nim Deputowanym Francuzkim, że naród wypadkami w dniach lipcowych do dawnych swych praw przywrócony został, iż zerwanie z rodziną *Burbonów* wyrzeczone jest na zawsze, że Xiążę *Orleanu* na próżno w chwili nieszczęścia wypiera się swego pochodzenia, będąc rzeczywiście *Burbonem*.

Rodzina *Napoleona*, mówi dalej, została powołana na tron Francuzki przez 3,500,000 pokoleń; Izba Deputowanych roku 1815 uznała i ogłosiła swym władcą Xięcia *Reichstadt*, pod imieniem *Napoleona II*, że tenże ma przez to prawo do tronu; mniema, iż *Napoleon II*, stanie się godnym Francji, i Francja powinna jego prawa do tronu uznać, dopóki naród nie zmieni formy rządu; nie potrzeba nowych wyborów; naród, jeżeli tylko chce, ma władzę potwierdzenia praw, które udzielił; wypada tylko wezwać Austrię, aby w Xięciu *Reichstadt* spełniła życzenia Francji, a (*Józef Bonaparte*) jest gotów po jego przybyciu dzielić usiłowania narodu Francuzkiego.

— Dnia 11 —

Hrabia *Pozzo di Borgo*, który dnia 5 b. m. w ustawicznej był czynności z obcemi Ministrami i Lordem *Palmerston*, był także odwiedzony przez *Achillesa Murata*, który wkrótce ma być przedstawiony obywateli Królestwu w *Brighton*.

— Dnia 12 — (G.W.)

Mniemają powszechnie, że chociaż nowy parlament zwołany został na dzień 29 t. m., przecież prędzej zgromadzić się nie może, jak w pierwszych dniach lutego. Król osobiście zagai otwarcie parlamentu.

Turecki poseł *Namik pasza* miał w towarzystwie P. *Maurojeni* d. 8 t. m. konferencyę z Lordem *Palmerstonem*; tegoż dnia, tłumacz języków oryentalnych, Pan *Salani*, zatrudniony był w ministerium spraw zagranicznych.

Gazeta *Globe* utrzymuje, że embargo na okręty hollenderskie nie będzie cofnięte, dopóki *Hollandya* nie otworzy *Skaldy*.

— Dnia 13 —

Urząd municypalny z *Chichester*, wręczył Hr. *Grey*, na dowód zadowolenia z jego zarządu, honorowe prawo miejskie, właśnie w chwili, gdy się znajdował w dobrach Xięcia *Richmond*, w bliskości miasta *Chichester* leżących.

Ministrowie zamierzają przedsięwziąć bardzo obszerne reformy w sprawach kościelnych *Irlandyi*; gazeta *Globe* czyni uwagę: „Duchowni nie będą się sprzeciwiali takowym zmianom, a to tem pewnie, że tylko przez stosowne poprawy, ich popularność i dobry byt przywrócone i ustalone być mogą.

Admirał *Sir George Cockburn*, który od roku 1816, gdy dowodził eskadrą koło wyspy *St. Heleny*, nie postął na morzu, ma teraz wkrótce odpłynąć z *Portsmouth*, dla objęcia dowództwa, na brzegach północno-amerykańskich.

Stolica Anglii jest, według najsławniejszych źródeł (np. *Leigh'a Guide*), najbogatszym i najludniejszym miastem na kuli ziemskiej: 15,000 okrętów przywożą mu co rok bogactwa wszystkich części świata. W obwodzie Londynu, przeszło 7 mil ang. kwadr. wynoszącym, mieszka 1,500,000 ludzi. W tem mieście jest siedemdziesiąt publicznych placów, 8,000 ulic, 160,000 domów, 594 kościołów, pomiędzy któremi sławny kościół *ś. Pawła* i opactwo *Westminsterskie*, są mistrzowskimi dziełami budownictwa, 14 trybunałów, tyleż więzień, 10 sądów policyjnych, 46 wyższych, 299 wolnych szkół, 147 szpitali, 1700 domów dla przytułku ubogich i 15 teatrów. (G.C.)

ZADANIA DO NAGRÓD.

Ogłoszone przez Prezesa IIgo (naukowego) oddziału Wolnego Towarzystwa Gospodarczego

Petersburskiego, Hrabie *Alexandra Kuszelew Bezborodko*. Czytane na posiedzeniu tegoż towarzystwa 3 grudnia 1832 r.

Na początku zeszłego roku, ogłosiliśmy zadania do nagród, ustanowionych przez Hr. *Kuszelew-Bezborodko* na rok 1832, w różnych przedmiotach tak naukowych, jakoteż dotyczących się przemysłu i gospodarstwa krajowego. Szanowny ustanowiciel, zdając teraz na uroczystym posiedzeniu towarzystwa, którego jest członkiem, sprawę z wypadków takowych zadań, oznajmił, iż z liczby 12tu, w przedmiocie Botaniki, otrzymał tylko odpowiedzi na dwa zagadnienia, które uznane zostały przez II oddział towarzystwa Gospodarczego zaspokajającemi, i odniosły przeznaczone nagrody. Dziesięć zapytań pozostało nierozstrzygniętych. Hr. *Bezborodko* oświadczył, iż je ponawia, i przytęm podał kilka nowych. Umieszczamy tu jedno i drugie w takim porządku, jak są ogłoszone w wydanym o nich programacie.

Zadanie 1. W kraju *Zakaukaskim* lub na południowej pochyłości gór *Krymskich*, zasadzić i rozmnożyć krzew herbaty w takiej ilości, iżby można było zeń zebrać przynajmniej jeden funt herbaty, i dowieść tego należytemi poświadczeniami.

Nagroda: Złoty medal, wartujący 50 czerw. złotych. Z uwagi na czas potrzebny do takowego doświadczenia, zakres na rozwiązanie zadania, naznacza się po dzień 1 września 1835 roku, a w razie nieotrzymania zaspokajających wypadków, przedłożonym jeszcze zostanie na drugie trzylecie *). (Tu dodać należy, że w ogrodzie rządowym *Nikitskim*, położonym na południowej gór *Krymskich* pochyłości, znajduje się krzew herbatni, przesłany w 1823 roku przez *ś. p. Cesarsową Maryę*, który już kilka zim na gruncie przetrwał.)

Zadanie 2. Złożyć należyte poświadczenia, że w pewnych dobrach, w jakiegokolwiek gubernii, oprócz krajów *Zakaukaskich*, rodzi się *Krap* (*Mapena*, *Rubia tinctorum*) i że zajmuje nie mniej nad półtorej dziesięciny uprawnego gruntu; że ta roślina, dojrzała, przynajmniej na obszarze pół dziesięciny, użytą była do jakiegokolwiek farbiarskiego zakładu, i złożyć świadectwo od tegoż zakładu o dobrym jej gatunku, a nadto próbki krapu, z wyrachowaniem zysków takowej uprawy. **Nagroda:** Medal wartości 30 czerw. zł. **Termin** naznacza się po 1 września 1833 r. W razie nieotrzymania odpowiedzi, będzie ponawianym przez trzy z kolei lata.

Zadanie 3. Złożyć uprawiane w północnej lub średniej strefie *Rossyi* *Rubarbarum* (*Rheum australe*), wraz ze zdaniem chemika lub medyka, iż może być użytą w sztuce lekarskiej. **Nagroda:** Medal wartujący 30 czerw. zł. Obok świadectw należy złożyć wyrachowanie zysków z takowej uprawy. **Termin:** po 1 września 1833.

Zadanie 4. Przedstawić model lub szczegółowy rysunek i opis stępy i prassy, do wyciskania oleju z nasion roślinnych i dowieść należytemi świadectwami, że w umyślnie na ten cel urządzonym zakładzie, wytłacza się nie mniej nad 2½ pudów ze skarbowej cztetwertki konopnego siemienia. **Nagroda:** Złoty medal, wartujący 30 czerw. zł. Robota powinna zajmować nie mniej nad 100 cztetwerti siemienia, i, jeżeli to podobna, być zastosowaną do działania wody. **Termin:** po 1 stycznia 1834 roku.

Zadanie 5. Złożyć świadectwa, że przez ulepszenie gruntu, wydoskonalone narzędzia rolnicze, lub uprawę najmniej roci dziesięcin ziemi, otrzymano urodzaj zboża podwójny, w miarę zwyczajnego i w porównaniu z mieszkańcami okolicznymi; odpowiedź najbardziej zaspokajająca otrzyma w nagrodę medal złoty wartości 10 czerw. zł., pięciu zaś innych współubiegających się, odbiorą srebrne medale. (T.P.)

*) Właśnie niedawnemi czasami pisaliśmy w Tygodniku o możliwości rozkrzewienia herbaty w południowych prowincjach naszego kraju. Lubo te nie są wzmiankowane w zadaniu Hr. *Bezborodko*, niemniej jednakże wątpić, iż żądany skutek, otrzymany w tych prowincjach, miałby również prawo do przeznaczonej nagrody.

DODATEK